

L'ABC de la polèmica de la vacunació

La compra de dosis a Portugal o Andorra de vacunes no finançades a Espanya o el contagi de nens sense immunitzar, com el cas de diftèria a Olot, preocupa

L'ABC de la polèmica de la vacunació

En l'últim any i mig, després d'un canvi aplicat per Sanitat, el calendari oficial fixa la vacuna de la varicel·la als 12 anys. Famílies preocupades van decidir comprar dosis en països veïns per evitar la malaltia a edats primerenques. Els pediatres exigeixen tornar a aplicar-la en lactants perquè els casos han augmentat, i Sanitat ha acceptat. Al febrer moria un nen d'un any a la localitat gallega d'Arteixo, per Meningitis B. La vacuna no consta en el calendari

oficial ni es ven en farmàcies. Canvis en la gestió i contagis fatals coincideixen en el temps i creen un escenari d'inseguretat per a les famílies.

SELINA OTERO

La taxa de cobertura de vacunació en població infantil a Espanya és del 95%, és a dir, només un 5% dels nens en edat de protegir-se contra malalties infeccioses i contagioses al país no estan immunitzats i corren el risc de contraure el mal si els gèrmens que pul·lulen per l'aire es fixen en ells. Pediatres consultats apunten que la taxa de vacunació és molt alta, si bé des de 2011 ha disminuït gairebé tres punts. Tot i així, és una dada tranquil·litzadora que prop del 100% dels joves estiguin protegits. Llavors, què ha passat darrerament perquè les vacunes i la vacunació s'hagin convertit en una autèntica preocupació per als pares?

Quin és l'origen de la polèmica?

El desfinançament a Espanya de diverses vacunes a edat primerenca (com la varicel·la), diverses morts per Meningococo B a la població gallega d'Arteixo (La Corunya) o l'afany dels pares per comprar les dosis en altres països (Portugal, Andorra i França, principalment) i fins i tot per internet perquè algunes de les injeccions no es venen en farmàcies espanyoles han encès les alarmes que alguna cosa no va bé. A aquesta situació de desajustament, amb efectes de decisions polítiques i fatalitats per contagi que coincideixen en el temps, s'uneix el diagnòstic a Olot d'un nen amb diftèria (no hi havia casos des de 1987) que no estava vacunat per decisió de els pares o el treball de conscienciació dels col·lectius antivacunes. Tots aquests factors, conjuntament, han provocat l'actual confusió generalitzada. En aquesta informació intentem explicar el funcionament del sistema de vacunació a Espanya i aclarir l'escenari que travessa.

Com funciona el calendari de vacunació a Espanya?

Hi ha un calendari oficial de vacunació marcat pel Ministeri de Sanitat. S'hi indiquen quines vacunes administrar als nens, a quina edat i quantes dosis. El calendari, seguit pels pediatres, pot variar temporalment en funció de les necessitats de la societat i de les novetats en vacunologia, sent possible incorporar-ne algunes. A més de l'esquema general de vacunes que s'han d'administrar, les comunitats autònomes poden permetre alguna llicència. Va ser el cas de Galícia, per exemple, pionera a incorporar mitjançant un pla pilot la vacuna del pneumococ, que després es va generalitzar. Navarra, a hores d'ara, ofereix la vacuna de la varicel·la des dels 15 mesos, mentre que en el calendari oficial estatal l'edat fixada està en els 12 anys (el ministre de Sanitat, Alfonso Alonso, ha anunciat aquesta setmana que s'inclourà per a lactants oficialment i per a tot el país, després de la insistència de pediatres a avançar l'edat de vacunació).

És obligatori vacunar?

No. A Espanya no és obligatori vacunar-se. Fa uns dies, precisament, el ministre Alonso va assegurar que no és partidari de l'obligatorietat en la vacunació, prefereix que segueixi sent com fins ara, per recomanació mèdica i sota responsabilitat individual, per prevenir a cada nen de contraure malalties, i també al seu cercle. Pediatres consultats coincideixen que no s'ha d'obligar. En el dia a dia, solen seguir el calendari oficial: «ara, amb sis mesos, li toca aquesta vacuna». La major part de les famílies no es qüestionen administrar o no la vacuna (95% de taxa de cobertura). En aquest escenari de «no obligació, sinó recomanació mèdica per prevenir mals» sorgeix l'activitat dels grups antivacunes.

Què passa en altres països?

França i Letònia, per exemple, obliguen a vacunar. No obstant això, els experts asseguren que no és bo plantejar mesures coercitives, sinó que ha de ser per conscienciació. A més, els països que obliguen a vacunar s'han de responsabilitzar dels possibles danys de vacunes en menors, ja que pot donar-se una mala reacció (encara que sigui puntual). Els països que obliguen han de compensar econòmicament pels efectes secundaris. Els països nòrdics han aconseguit eliminar xarampió, galteres i rubèola sense l'obligatorietat.

Quines vacunes inclou el calendari oficial espanyol?

En aquests moments 11: Hepatitis B, Diftèria, Tètanus, Tos Ferina, Haemophilus Influenzae Tipus B, Poliometitis, Meningitis C, Malaltia pneumocòccica, Varicel·la, Triple Vírica (xarampió, rubèola i parotiditis) i la del Papil·loma

Humà (VVPH).

Són gratuïtes?

Les incloses en el calendari oficial sí, estan cobertes per la Seguretat Social. La major part dels pares segueix el calendari, per recomanació del pediatre.

Per quines cal pagar?

Al marge del calendari, molts pediatres solen recomanar la de Rotavirus, que protegeix el nen de fortes gastroenteritis, amb diarrees i vòmits. L'aconsellen sobretot per evitar contagis en llars d'infants per aquest virus. Solen posar-se entre 2 i 3 dosis i cadascuna costa a les famílies uns 70 euros.

Quins riscos comporta no vacunar?

En primer lloc, el nen o individu en qüestió s'arrisca a patir una varicel·la, una meningitis, un xarampió o qualsevol altra malaltia evitable amb una vacuna. A més, contribueix a la desprotecció de l'entorn, amb més probabilitat que sorgeixin focus o brots. I també, malalties com la poliomielitis o la rubèola, que avui ja no són un problema perquè estan adormides, podrien reaparèixer.

Són igual de perilloses totes les malalties infeccioses i contagioses per les quals es fixen les vacunes a Espanya?

No. Hi ha problemes en aquests moments a Espanya amb la venda en farmàcia de la vacuna de la varicel·la i la de meningitis B, però és molt més perillosa la meningitis perquè mata. La varicel·la sol ser febre amb erupcions vesiculars. Tot i així, també pot causar la mort. En el cas de la tos ferina, que comença amb una tos amb gall, pot provocar sagnat cerebral i ser mortal en lactants. La diftèria és una infecció bacteriana que afecta les mucoses nasals i pot provocar una fallida multiorgànica.

La varicel·la està inclosa en el calendari oficial i no obstant això els pares van a altres països a comprar-la, què ha passat?

Hi va haver un canvi en el calendari que va provocar un desajust. Fa un any i mig, Sanitat va decidir, basant-se en un mal ús de la mateixa (excés de vacunació), posar-la als 12 anys, traient-la del calendari infantil. Els pediatres van advertir, des del primer moment, que la majoria dels nens la pateix abans dels 12 anys i van augurar un augment dels casos. El desfinançament fins a aquesta edat va provocar, efectivament, un any i mig després, un increment dels casos.

On i com es compra?

Els que compren la vacuna de la varicel·la (situació viscuda en l'últim any i mig) són pares preocupats pel contagi dels nens abans dels 12 anys, que decideixen actuar pel seu compte sense esperar a l'opció «tardana», per a molts experts del calendari oficial. En no vendre en farmàcies en la majoria de les comunitats autònomes molts pares adquireixen la vacuna a Portugal, Andorra o França.

Quant costa?

Uns 70 euros per dosi (a Andorra podia aconseguir-se per 57 euros, segons les pròpies famílies). A més, cal comptar amb la complicitat d'un facultatiu qualificat per aplicar-la i assegurar-se que la vacuna, en el trasllat, compleixi uns requisits de temperatura concrets perquè no es trenqui la cadena de fred. Ha d'estar en òptimes condicions per a la seva administració. Si no és així, comporta riscos per a la salut del nen.

Se solucionarà el tema de la varicel·la?

La restricció en la venda en farmàcies espanyoles i l'opció d'haver de comprar-la en altres països va provocar tensions. La pròpia Associació Espanyola de Pediatria va demanar al Ministeri de Sanitat corregir el canvi d'edat i tornar a administrar-la en lactants. Alonso ha dit aquesta setmana que accepta tornar a incloure-la al calendari a una edat primerenca (aproximadament a partir dels 12 mesos).

Per què és tan alarmant la Meningitis B?

Perquè és mortal. El calendari de vacunació inclou la vacuna contra la meningitis C, però no contra la B, que és,

precisament, la més greu, per la mortalitat. És una vacuna de nova generació, innovadora, que es ven en altres països (com Portugal), però a Espanya no.

Com es va descobrir el problema?

Al febrer va morir a la localitat corunyesa d'Arteixo un nen d'un any per Meningococo B. Hi va haver més casos d'afectats, alguns amb seqüeles, i una mica després va morir una senyora de 51 anys, també a Arteixo. Aquesta situació va causar una forta alarma i manifestacions dels pares. No es ven en farmàcies i la normativa aconsella administrar-la en hospitals només en uns casos molt concrets, si l'individu té perfil de risc. No obstant això, les morts immediates van preocupar molt els pares de la zona, que es desplacen a Portugal a comprar-la, amb recepta. Els pediatres que aposten per posar-la assumeixen la responsabilitat. Aplicar cada dosi ronda els 100 euros. A Galícia, molts pares han decidit esperar que es vengui després de l'anunci de l'Administració autonòmica que serà possible «en uns mesos». Sanitat no es planteja, de moment, incloure-la al calendari oficial.

A més de meningitis i varicel·la, quines altres vacunes estan en el punt de mira?

La de la Tos Ferina, perquè hi haurà un problema d'estoc pròximament. En el cas de la diftèria, que també surt a la premsa, hi ha hagut un cas a Olot per un nen no vacunat, però està inclosa en el calendari oficial.

Font del document:

http://www.diaridegirona.cat/salut/2015/06/15/labc-polemica-vacunacio/729913.html?utm_source=rss